

A NÉP BARÁTJA

(31. Röpir.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Kedves Polgártársaim!

Minapában Olaszországban egy kis könyv jelent meg röpirat-alakban, mely azon nyilatkozványt foglalja magában, mit az olasz kormány, feltételül a római pápának küldeni szándékozik. Egyik párisi lap azon erős meggyőződésben van, miszerint nem szükséges egyéb, a márszinte unottá vált római kérdés mihamarabbi megoldására, mint az, hogy azon nyilatkozványt magában foglaló röpirat feltételeit a francia kormány ossza s az abban fekvő nézeteket mindenben magáévá tegye. Egy másik párisi levelező úgy vélekedik, hogy ama röpirat világ elé bocsátásának célja egyedül az volt, mikép a közvélemény, az abban foglalt eszmékkel megismerkedtessék. Egyébiránt a belga ujság azon legyőzhetlen hitben él, hogy a római szentszék, még ha kétszerte nagyobb szabadság engedtetnék is számára, legkevésbé sem volna azzal megelégedve, minthogy jelszava: „minden, vagy semmi!“ Eszerint épen nem tartja elveül azon példabeszédet: „jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok!“ — Pedig sokszor megjárja az ember, hogy a már kezénél levő verebet elbocsátva, a tuzok teljességgel nem jő kapóra. Nevezett lap azt is erősíti, hogy a szentszék részéről épen nem kell várni, mikép akármily ajánlatot az olasz kormánytól elfogadjon. — Ha ez így áll, kedves polgártársaim, akkor több, mint bizonyos, hogy a dolog mihamarabb ujjhuzásra kerül; ily esetben pedig mindig a gyengébbnek kell engednie.

Párisi körökben darab ideig azon hiszenben voltak, hogy Constantin orosz nagyherceg Magyarországon keresztül vett utja, kapcsolatban áll gr. Rechberg államférfiúval való titkos összejevetellel s e tekintetben a francia udvar mindaddig nem vala megnyugodva, míg a Bécsben tartózkodó francia követség meg nem tudta, hogy az orosz herceg Bécs határát még lábával sem érintette; — egyébiránt Konstantin, állítólag Pozsonyba érkeztekor is kapott az orosz követségtől egy távirati sürgönyt, melyben, mint egyik magyar lap megjegyzi, olyforma utasítás volt, mint mikor az embert arra figyelmeztetik, hogy, ezt a házat kerülje, amabba meg be nem menjen. Nevezett orosz nagyherceg most Angolországban van, ottléte okát azonban jól tudják Párisban s eziránt tökéletesen meg vannak nyugodva.

Az orosz birodalom felett a frankfurti ujság szerint borus felhök tornyosulnak össze. Mint állítja, az egész birodalomban növeszik az izgatottság s a szabadelvű párt merészsége annyira ment, hogy magában a birodalmi székvárosban Pétervárott, falragaszokkal intik a kormányt, hagyjon fel az alkotmányellenes kormányzattal, ha nem akar az alakult nemzeti felkelés által elnyeletni.

A „Movimento“ című olasz ujságban olvasható, mikép Garibaldi köszvényes bajaiból gyógygyulván, ismét rendes napi foglalkozatai után láthat. Továbbá azt is írja ez ujság, hogy midőn Olaszország e legnagyobb hősenek Amerikába lendő elutazásának híre terjedt, az olasz nép tömegestől küldte hozzá a feliratokat, melyekben Olaszország felszabadítóját rimánykodva kéri a hommardásra. Ezekközül a nápolyiak kérelme következőleg

hangzik: „Tábornok! Ne menjen ön Amerikába. A nép hisz önnek s bizik önben és önnek is biznia kell a népben. Az olasz nemzeti egység műve még nincs befejezve. Legerősebb alapjait ön veté meg, s csak egyedül ön végezheti azt be. Ne kétkedjék ön küldetésében s az olasz nép nem lesz méltatlan önre. Tábornok! mi itt várjuk önt, jöjjön, vezessen Rómába.“ A feliratok mind ily hangulattal irvák s ezek annyira megindíták a melegkeblü derék honfit, hogy alig talált szavakat érzelme kifejezésére.

Garibaldi felől szólván, megkell említenem az olasz hős azon nyilatkozatát, melyet ő a N. Zng. szerint a turini minisztertanácsban tett, miszerint Magyarországon csak azon esetben jelenik meg, ha a dolgok annyira mennek, hogy a megoldás csupán fegyveres erővel leend eszközölhető s a szélesen kiterjedt felkelés a küzdelemre jelt adand.

A dunai fejedelemségek ügye ismét szőnyegre került. Franciaország és Anglia, mintsintén Törökország, a dunai fejedelemségek egyesülése mellett, — Ausztria, Porosz és Oroszország pedig ellene vannak. Mi fejlődik ki ebből? a közel jövő megmutatja.

A „Nord“ külföldi lap bécsi levelezője a többi közt ezt írja: „A békés osztrákoknak csak Magyarország és a szlávok zavarják nyugalma.“ Valóban nem is tréfádolog, sőt szörnyen kell, hogy zavarja ezen urakat az, hogy Magyarország jogai mindegyre gátul szolgálnak a függő kérdések megoldásában. Montenegró és Hercegovina segélyre hívják az osztrák és török-szlávokat; ki mondja meg, mi lesz ennek a vége? fegyvert fognak-e a magyarok is? én azt hiszem, hogy nem. Annyit azonban látok, mikép a Schmerling miniszter műve Ausztriát nem juttatja célhoz. Azt hallám, mikép az osztrák császár, birodalmát szlávva akarja alakítani. Ez ugy hiszem végnapja leend az osztrák uralomnak; ha pedig a német elem fog tulsúlylyal birni, mint most, a mostani szakadás a végtelenre huzódik; a szlávok és magyarok szakadásra fognak törekedni s akkor isten tudja mi fog történni. Mindkét eset veszélyes Ausztriára nézve. Épen most hallom, hogy Ausztria és Törökország közt szövetség készül, vagy már meg is kötött s egy harmadikról is van szó, mely nem lehet más, mint Anglia.“

Igy ír a bécsi levelező kedves polgártársaim! — Hogy Angliának Törökország sorsa érdekében fek-

szik, azt mondanunk sem kell, ha tudjuk, hogy mily tömérdek kincset kölcsönzött Anglia a töröknek egy-szermáskor, melyért ez birtokaiból vetett egyikét darabot zálogba. A török bukásával pedig e zálogrész-birtokok is könnyen veszélyeztetve lennének. Azt pedig mindenki tudja, mily számító az angol, ahol saját haszna s érdeke forog kérdésben.

Duncombe Tamás angol parlamenti tag válaszevele Debreczen város képviselőtestületéhez.

London, sept. 16. 1861.

Uraim! Volt szerencsém Önök szives és reám nézve hízegő szózatait venni, melyekben Önök kifejezik érzelmeiket az iránt, mit én, mint az angol parlament tagja, Magyarország jogai és szabadságának érdekében mondottam és tettem.

Legyenek meggyőződve, miszerint magasra becsülöm Önök azon nyilatkozatát: hogy az angol parlamentben nem hiába emeltem föl szavamam; mert nem hiába emeltem azt fel, ha viszhangja Önökhöz eljutott és ha a remény és örömyilvánítás hangjául üdvözöltetett.

Hálaérzettel veszem egyuttal azon szerencsét és megkülönböztetést, mely szerint hazájuk több helyhatósági gyűlése által a képviselő testületek tiszteletbeli tagjává választattam. Ez nem pusztá elégtétel én reám nézve; Önök levelei emlékezetembe hozzák azt, hogy Magyarország nyolczszáz év előtt örökség utján reá szállott szabadságát fentartotta. Én csak büszke lehetek arra, hogy oly férfiak közé soroztattam, kik oly jól tudnak illetén örökséghez ragaszkodni. Angolország szintoly régi örökséggel bir, melyhez minden angol leginkább azzal mutatja magát méltónak, ha rokonszenvét, pártoló szózatait és segélyét nyújtja mindannak, ki — mint Önök — ily drága örökség megőrzéseért küzd.

Bizonyosakká teszem önöket aziránt, miként minden igazszivü angol mély fájdalommal látja, mint értesül a világ arról, hogy vannak Angolországban akár magánegyének, akár államminiszterek, kik Ausztria tetteit szépiteni merészlik, vagy hamis rokonszenvet kísértének összefércezeni Angolhon és egy kormány közt, mely oly kiméltlen, oly lelkiismeretlen, oly stb. Ezen egyének egynémelyikének

köztudomásu személyes, önző céljaik vannak. Mások — kik magasb állásuak — sötétebb terveket forralnak és uralkodói érdekek körül fondorkodnak; miknek pusztá gondolata is már árulás az alkotmány — sőt Angolhon koronájának fenállása ellen is.

Minden becsületes lelkü angolnak és a szabad intézmények valamennyi tisztelőjének mély rokonszenve kíséri azon nemes küzdelmet, melyet Önök és honfitársaik e perczen vivnak. Reménnyel és bizalommal pillantunk végső és sokára már fel nem tartható diadaluk elé. Ezen diadalt azon szabadságnak győzelme és biztosítéka gyanánt üdvözlendjük, melyért hajdan saját őseink harczoltak s győzelmük közben magas állásu ármánykodókat megreszketették. Az elfelejtett leczkét soha sem ismételheti elég korán oly nemzet, mely a szabadság örökségét méltányolni tudja.

Különös tisztelettel vagyok, uraim
hű és kötelezett szolgálók
Slingsby Duncombe Tamás
parlamenti tag.

Külföldi ujdonságok.

* Franciaországban legujabb tudósítás szerint ismét 125 gyalog ezredet alakítanak, beleszámítva a vadász zászlóaljak egyrészét is. E készülétek szintén eléggé bizonyítják, hogy az európai békére Francziországnak sem nagy kilátása van.

* A „Patrie” című frank ujság szerint, a napokban Nápoly utcáin oly kalápokot lehet látni, melyekre Garibaldi arc képe volt feltűzve e rövid felirattal: „Rómába vele!” t. i. Garibaldival.

* A híres olasz forradalmár Mazzini ismét kiáltvány bocsátott ki Milánóban, melyben az olasz népet nyíltan fegyverre szólítja s amellet a turini kormányt korholja, hogy oly sokáig van téttlenségben.

* Veroli nevű helység mellett a nápolyi rablókat francia csapatok lepték meg s a csapatvezetőket elfogták, amellet tömérdek fegyverszállítmányt s pénzt foglaltak le tőlök.

* A párisi udvarnál állítólag kilátásban helyezik, hogy a porosz király egy kis egéruvat csinálva, Párisba is elrándul; melynélfogva rendeletet adtak a nagy opera-színház igazgatójának, hogy a diszelőadásra a szükséges előkészületeket megtegye.

Erősen hirlük mikép a dán király is meglátogatja közelebb Napoleont, úgy a hollandiai király is, kinek Compiegnében leendő megérkezését október 3-ára írják a lapok.

* A „Constitutionell” című lap is azt tartja, mikép a jelen osztrák kormány tarthatlan. Bécsben — ugymond — nagy zavarban vannak a magyar kérdés megoldása iránt. A többi közt egyik magán tudósításában a következőket írja: „Az, ami párhónap előtt kétséges volt, ma tisztában áll. A most kormányon ülő férfiak által nagyobb buzgósággal, mint sikerrel üzött politikai rendszer többé nem tartható, sem gyakorlátilag ki nem vihető, de sőt még elmélete sincs.

* Fontos hír gyanánt közölhető jelenleg azon nevezetes körülmény, melyszerint a francia császár Párisba visszatérte után a római kérdés csakugyan végtárgyalás alá kerül. Az eziránt tartandó minisztertanácsban résztvevők közt Benedetti, Cadore, Napoleon herczeg és Vimmercati is emlegetik. Valószínű hogy e tanácskozás a pápa ő szentségére nem a legkellemesb benyomást fogja gyakorolni.

Hazai hírek.

† Pest, Pilis és Solt törvényesen egyesült vármegyéknek törvényesen alakult bizottmánya mult hó 29-én erőszakkal feloszlatott. A feloszlásra egy őrnagy vezetése mellett egy század gyalogság volt kirendelve. Az őrnagy az első alispánhoz felmenvén, kijelenté, hogy nekie ő cs. Felsége parancsából, kötelessége mind azon személyeknek a megyeházból való eltávolítását eszközölni, kik a megyeházban nem birnak lakással s egyáltalában semmiféle értekezletet nem engedni meg. Az első alispán pedig azon feleletet adá a feloszlás végett kirendelt őrnagynak, miszerint, erőszakra szükség nem leend, mert az erőszakos hatalom ellenében más fegyverrel nem élnek, mint a törvényel, mely pedig a mai időben nem bir erővel. Ezzel az első alispán s a nála egybegyűlt bizottmányi tagok és törvényes tiszti kar a katonailag megszállt megyeházat odahagyták s a „szóza” eléneklése mellett nagy néptömegtől kísértetve a főispánhoz mentek a végtisztelgést megadni. Gr. Károlyi a tisztelgést megköszönvén, a kö-

*

zellezők vállalkra emelék a derék hazafit a néptömeg roppant éljenzése közt. Nyári Pál alispán pedig a megye pecsétjét a tisztelt grófnak átadta, ki a nemzeti muzeumba tette le s a helytartóságnál az összes megyei tisztikar lemondását nyújtotta be. Szeptember 30-án pedig nagy néptömeg gyülekezett a megyeház elé, melyet időnkint szuronyos katonák riasztottak szét. Irják, miszerint a nép és katonaság közt verekedés is fejlődött volna ki az erélyes városkapitány közbenjárása nélkül.

— Fiuméből irják, hogy a tanács elnöke szept. 26-kán tizenhat képviselőt választván, tudatá vevők, hogy a jelenlegi képviselőség működését egy kir. biztos megszüntette s a városi ügyek eligazítását e képviselőség 16 tagból álló testületre bízta. A kir. biztos, 27-kén utazott onnan el.

Hiszekegy.

I.

HISZEK EGY ISTENBEN,

Menny és föld istenében,

Kit hasztalan tagad

A gonosz vak dühében.

Fényt s mozgást ő áraszt a roppant világra,

Ő hívta az embert társas boldogságra,

Fent s alant ő intéz mindent örök rendben:

Hiszek egy Istenben!

II.

Hiszek egy Istenben,

Irgalom istenében,

Ki megszán egy népet

Hosszu szenvedésében.

Végveszélyét ennek ő nem akarhatja,

Csak mint tévedt fiát dorgáló bölcs atya,

Jövőre érleli, fenyítve jelenben:

Hiszek egy Istenben!

III.

Hiszek egy Istenben,

Szabadság istenében,

Védpajzsa ennek ő

Vak önkény ellenében.

Általa legszentebb vágyink valósulnak,

A rablánczkovácsoló karok megbénulnak;

Fajunk megdicsőül nemesb jogegyenben:

Hiszek egy Istenben!

IV.

Hiszek egy Istenben,

Örök fény istenében,

Ki fáklyát gyújt a bölcs

S a költő lángkeblében.

Az ész világa győz s valamerre érhet,

Rengő sugárokkal terjeng az esméret,

Az éj rut fajzati hátrálnak szégyenben:

Hiszek egy Istenben!

V.

Hiszek egy Istenben,

Igazság istenében,

Ki pallost s mérleget

Tart díjosztó kezében.

Az eltiport ügynek fölkel védelmére,

Átok lesz a dölyfös elnyomónak bére;

Diadalt ül a jog az erővel szemben:

Hiszek egy Istenben!

VI.

Hiszek egy Istenben,

Haragnak istenében,

Ki nem tűr gázolni

Keze remek művében.

S bár zúdul a pokol minden szörnyetege,

Lengő pozdorjaként foszlik szét serege;

Van boszuálló kéz a villámos mennyben:

Hiszek egy Istenben!

VII.

Hiszek egy Istenben,

Nemzetek istenében,

Ki közjólétre hív

Népfajok békéjében.

Önbecsők érezvén, zsarnok jeladásra

Nem rohannak többé vérekbént egymásra,

Kezet fognak inkább testvérérzelemben:

Hiszek egy Istenben!

VIII.

Hiszek egy Istenben,

Magyarok istenében,

Ki népét megáldá

Szép honnal jó kedvében.

Még áll a hármás bércz mult nagyság emléke,

Még zúg a négy folyam szent egyeség jelképe

E nép föltámad még új élet s jellemben:

HISZEK EGY ISTENBEN!!!

Felsőbányai.

Vigkedvü Mihály

(debreczeni főbíró)

Életrajza.

Vigkedvü Mihály uram debreczeni születésű, tanult okos ember volt, annál fogva ő, a tanácstagok közé már ifjan felvétetvén, a városnak épen azon időben tett hasznos szolgálatokat, midőn emberre volt szükség. Ugyanis az 1660-dik év Debreczenre nézve gyászos év volt. Mert a törökök Nagyváradot augusztus 28-kán bevevén, a rabló török és tatár-csordák Debreczenig száguldottak s a várost jól jól megsarczolták, úgyhogy a nagyvárad pasának hetenkint négyezer, a tatárvezérnek pedig ötszáz talért kellett szállítani, nem is számítva azt, hogy a városon a tatárok által már előbb kihuzott sarcz, 36 ezer forint-60 pénzt tett. E rémületes időszakban, a mezei termények lábön maradtak s csak a tatárok elvonulása után látott a debreczeni nép mezei munkájához, úgyhogy mint a krónika feljegyezte, még karácsony közt is lehetett látni arató és takaró népet. Ez történt az 1660-dik évben, midőn Dobozy István uram volt a város főbírája.

Letelvén Dobozy István uramról a bíróság: ily veszélyes és harcziás időszakban ugyancsak meg kellett választani az embert, kit bírónak akartak tenni és hogy az ekkor oly nehéz és fontos birói hivatalt Vigkedvü Mihály nyerte az 1661-dik évben: tanuság arról, hogy a városon egyike volt a legderékabb és legokosabb embereknek, mert már több ideig esküdt minőségben szolgálván, értett a főbirói hivatal kezeléséhez.

A mint megválasztatott Vigkedvü Mihály uram e tisztas állomásra: rögtön a váradi pasa hívatta maga elé és tizenkétezer tallér fizetésre kötelezte általa a várost. Azonban még nagyobb veszedelem várt a városra és ennek derék főbírája, Vigkedvü Mihály uramra. Ugyanis a császári hadak Harangod körül táborozván, a városnak hűsége bebizonyítására élelmet kellett a hadsereg részére szállítani. Ezt megtudván Szinán, a nagyvárad pasa, meghagyta Vigkedvü Mihály uramnak, hogy a német tábor állása felől öt embere által tudósítsa. A hirmondó a reá bizott utasításon tulterjeszkedve, nyelvét határon kívül megeresztette a török előtt, azt írta Vigkedvü Mihály uramnak: „ugy menjen hozzá, hogy a hom-

lokán levő veritéket is le ne törölje.” Vigkedvü Mihály uram tehát augusztus 31-kén el is ment váradra, azonban a pasa megtámadván, hogy a hirnök nem jól járt el küldetésében, bíró uramat szégyent megfogatta és szeptember 1-én Nagyváradon a jelenlegi tébolyda előtti hid mellett karóba huzatván, kivégeztette. Holt testét a város szeptember 2-kán hozatta haza és másnap nagy keserüséggel eltemettette.

Menjenek ki polgártársaim a czepléduczai temetőbe, ott nyugosznak a városért sokat szenvedett s elvérzett derék főbírónak hamvai, a Dobozy István uram sirja mellett és meglátogatván e mártír sirját: emlékezzenek meg a derék férfiuról, ki városának javaért magát feláldozta.

Ily szomorú végett ért Vigkedvü Mihály uram.

A bor-kezelésről.

Ami fűszerezi a kedvet, vidámitja a keblet, amellet a nemzet gazdaságot hazánkban inkább inkább emeli: beszéljünk a borról, — nevezetesen pedig a borkezelésről.

A jelen évi mostoha időjárás ellenére, ahol szép termés mutatkozik, becsüljük meg; mert a kiviteli kereskedés és a belfogyasztás kevesíti a nesebb borok mennyiségét s így leginkább az ujtermésre kell szoritkozunk. Iparkodjunk tehát a kevésnek tisztán és czélszerűen leendő kezelésén.

Tekintettel a kerti és hegyi szőlőre, egyiránt ajánlom a szőlőnek teljes érettségre, édességre jutásakor leendő leszedését; — mirenezve a szüret, lehető legkésőbbre lenne halasztandó. Jó lenne az egyfajta szőlőnek különkülön szedése és kocsányról való lefejtés utáni szürése; — mert amellet, hogy a fürtszár több mustot feliszik mintamennyi levét adhat: a bornak cser-izt, csersavat kölesönöz. Az éretlen szemek vagy fürtök különszedése és szürése mindenesetre szükséges.

Több hegyi pinczében használatba vétetett a bort szabadlégtől elzárva forni hagyni, mely által a mustból fejlődő borlél szabadléggel nem érintkezhetvén, — az a borban marad s ezáltal szeszben gazdagabb, izesebb és illatosabb lesz. Ez pedig úgy történik, hogy a musttal nem egészen teletöltött hordó szá-

jaban egy lányi hosszú felfordított L betűhöz hasonló bádognyök, vagy eserépeső szorítatik s e cső másik vége vízzel telt edénybe helyeztetik, mindaddig, míg csak avizben álló cső körül a víz pezseg vagy bugyborékol. Aki megpróbálja a borforrást így eszközölni, nem fog szemrehányást intézni hozzám e javaslatért; — mert a bor kiforrása után tapasztalni fogja a bor ereje ize és illatának növekedését.

Ámde legelső a boroshordó tisztántartása, melyet is ha kiürült, tisztára kimosatni s beáslógolva szárazhelyre kell rakni.

A kiforrott, kivált hegyibort a seprőn 3 hónal tovább nem szabad rajta hagynunk, mert a seprőtől savanyúságot, csipősséget nyerhet. A lefejtett bort pedig a hordó szájáig fel kell tölteni gondosan.

A borospinczének rendes légmértékletűnek, szelelővel ellátottnak kell lenni, — ahonnan a szagot gerjesztő tárgyak eltávolításának mert a bor a hozzá közel levő erőszagot mástárgyaktól magába átszedi.

Debreczeni színház.

Szombaton 28-kán „Keán“ című színműben s következő napon Bánkban eredeti történelmi színműben láttuk Egressyt, ki művészi szabatos játékkal a szépszámu közönséget egészen elragadta. A szereplők ezuttal is mindnyájan dicséretet érdemelnek, mint akik szerepüket felfogva s átérzve annak minden tekintetben megfelelni igyekeztek. — Bánkban a legjobb történelmi drámai mű s nagyon méltó a megnézésre!

Térey Antónia elsőrendű dalszínésznőnk a „Kunok“ című eredeti magyar dalszínművet választá ki jutalomjátékaul, melyis hétfőn adatott, a mű és művésznő érdeméhez méltólag, zsufolásig telt színházban. A jutalmazottnő, a köztisztelet s hódolat zálogaúl számos virágcsokorral s érdekes karékek, nyakláncz és fülönfüggőkkel egyszersmind egy ismeretlen tisztelője által üdvözlő verssel is lepetett meg; mely ugyan értelem, összefüggés és műalak tekintetében bármily selejtes lett légyen is, mindamellert az érdem iránti hódolatot fejezte ki, mely törekvés jószándéknak vehető. Mig Térey Antónia, Margit Árvay gróf leánya szerepében gyönyörű éneke által valódi diadalt aratott s viharos tapsra ragadta a közönséget; addig Mezey Uzád

kun herczeg, Reszler pedig Andorási Lajos magyar nemes ifju szerepében nyerte ki a köztetszés zajos nyilatkozatát.

Miután e dalmű a magyar történetből van véve, nem lesz, ugyhiszem érdektelen, ha annak röviden vázlatát adom.

A történet IV-dik Béla magyar király korából ered, azon időből, midőn a derék király, a mongolok által kiszorított kun népet a hazába befogadá s hogy irántok testvéri jóindulatát tetteleg is nyilvánítsa: a többi közt Uzád kun herczegnek Ónod várát ajándékozta.

Eközben volt Béla királynak egy neveltje Árvay Margit, kinek bizonyos Andorásy nevű nemes ifjuval gyöngéd szerelmi viszonya volt. Azonban, — hogy, hogynem — Andorásy féltékeny lett a szép leányra s azt folytonosan gyanakodásával gyötörte. Így történt, hogy egy alkalommal hevesen összepereltek s így viszonyuk megszakadt. Azonban Margit még mindig szerette Andorásyt s feltevé magában, hogy Uzád herczeg által hagyja maga körül tenni a szépet, hogy e mesterfogás által Andorásy szívében a régi érzelmet felélesztve, őt ismét magához vonja. Uzád ot meglepi a leány szépsége, nyájassága s kezét kéri. Margit, Andorásyt boszantani akarván, megigéri hogy hozzá megy nőül, ha ebbe a király is beleegyezik. A király ellenvetést nem tevén, összeadja a párt s Margit nem léphet többé vissza. Megesküdtek isten színe előtt.

De az első szerelem feledhetetlen szokott lenni. Ugy volt azzal Margit is. Örökké csak szíve ifjára Andorásyra gondolt. Így multak a napok, midőn Margitnak egy barátnéja tudatja, hogy Andorásy, ki őt még mindig hévvel szereti — a várban lappang szolgáltozethen s őt csakhamar látni fogja. Nagy rábeszélés után a nő találkát ad Andorásynak a kertben; hol az ifju megjelenvén, Margit bűnbánólag omol lábaihoz; megvallja hogy őt még mindig szereti, azonban női kötelességéről soha sem feledkezik meg.

Szerenesétlenségükre Uzád a férj meglepi őket s gyötretve a féltékenységtől, börtönbe záratja őket.

Ekkor Miksa (Margit barátnéja) Béla királylyal tudatja a szomorú eseményt s a király sietve megy megmentésükre. De már akkor szinte késő volt, mert

az éhség s egyéb kínzás által annyira elcsigáztattak, hogy elgyengülve a súlyos börtönben, egymás karjai közt multak ki. Így végződik e dalmü, melynek édes-bus dallama egészen elragadja a lelket!

Kedden okt. 1-jén Egressy Gábor vendégművésznök fellépteül „Garrick Bristolban“ czimü 4 felvonásos vígjáték adatott. Hazánk e legtehetségeseb színművésznök e föllépte a legélvezetesb estét nyújtá a közönségnek s bámulatot ébreszte bennünk midőn Egressyben a sokoldalú ügyességet s alakváltoztatást csodálók. Röviden elbeszélem e műszövegét.

Volt Brisztolban egy Hild Tamás nevü gazdag polgár, kinek leányát Jennyt bizonyos Frondham nevü színjátékíró szerette; azonban az öreg Hild erről mitsem akart tudni, mivel az ifju szegény volt s azonkívül írói pályáján sem nyert még hírnevet. Frondhamot ez igen szomorította s egy napon bujást elüzni fogadóba ment, ahol történetesen Garrick nevü barátjával, korának leghíresebb színészevel találkozik. A régi bizalom csakhamar kifejlődvén köztök, Frondham elbeszélte Garrick-nek, mely igen szereti Jennit s csak az a bökkenő, hogy a leány számító apja, a szerelem pusztá édelgéseinél többre becsüli a kincsek csörgésének hangját s eszeágában sincs leányát oly éhenkórászhoz adni.

Garrick vigasztalja, hogy a leányt okvetlenül megszerzi számára s miután megtudá, hogy Hild polgár a tudósokat a világon legtöbbre becsüli, elhatározta, hogy Jonson Anglia egyik legnagyobb tudósa nevéen mutatja be magát nála.

Garrick, Jonson tudós örvé alatt a legkitünőbb tisztelettel fogadtatik s ezalatt alkalma nyílik a leánynyal is beszélni s őt a Frondhammal való elszökésre ösztönözni. Azonban a leány ennek nyíltan ellene szegül; kinyilatkoztatván, hogy csak atyja beleegyezésével megy nőül. Ekkor Garricknak más cselhez kelle nyulnia. Értésült ugyanis barátja által, hogy az öreg Hild szindarabot írt, melyfelől gyanítván, hogy azt, az előadás alkalmával kifütyölik, Frondhamot kérte fel, hogy magát a mű szerzőjeül kiáltsa ki a világ előtt. Frondham pedig remélvén, hogy ezáltal, ha művét magáénak vallja, az öreg kegyét némileg kiérdemeli, elfogadta azt. Nem kelle Garricknak több. Másnap ismét látogatást tett Hildnél és sikerült rábírnai, hogy azon művet neki az

eredeti kéziratban bírálat végett adná által. Addig hízelt az öregnek, míg az csakugyan átadá az iratokat.

Eközben történik a Hild színművének adatása. Az első felvonás kifütyöltetvén, Hild a színházat kétségbeesve hagyja oda. Ezalatt a második felvonásban a világhírü Garrick lépe fel, ki művészete által a darabot ismét jóvá tevé. A felvonás végével Garrick Hildhoz sietett s fenyegeté, hogy elárulja, mikép azon silány darabot nem más mint Hild polgár írta s nevetségessé teszi az egész városban, ha leányát Frondhamhoz nem adja nőül.

Hild, ki nem ismért Garrickben az átalváltozott Jonsonra, ki azonban megismerteté ugyanazonságát s előmutatván Hild eredeti kéziratát. Ekkor Hild nem szabadulhatván, aláírja a házassági szerződést s csak akkor tudja meg, hogy műve, Garrick ügyes játéka által nemcsak meg lön a bukástól mentve, sőt diadalt is aratott.

De már alá volt a szerződés írva s változtatni rajta nem lehetett. Frondham és Jenny egymáséi lettek.

E mulatságos színműben Garrick szerepét Egressy vitte, még pedig bámulatos ügyességét szünni nem akaró taps követte. Hild Tamásban Foltényi remekelt; Váczy Vilma Jennyt képviselte a legdicséretesb igyekezettel. Timár mint Hild kis öcsé, Csabi pedig Frondham szerepében érdemelt méltánylatot.

Szerdán okt. 2. Hamlet, Dánia hercege 5 felvonásos szomorú játék, Egressynek lön jutalomjátéka. E mű, melyet több század előtt a halhatlan Shakspeare (olv. Sekszpir) angol költő teremté, maig is mint remekmű bámultatik az egész világon. Nem annyira a történet maga, mint a szövegben untalan elötünő dushasonlatok, a legnagyobb következetességgel előállított cselekmények, életnézetek s az érzemények mélysége és magasztossága azok, melyek a nézőt mindvégig feszült figyelemben tartják, kivált midőn a főszerepet (Hamlet) oly nagy művész adja mint Egressy. E művet csak látnunk kell, hogy nagyszerüségéről kellő fogalmunk legyen. Egressy e jutalomjátékán nagyszámu közönség volt jelen s a remeklő vendégművésznök meg-megújuló taps, éljenzés és számos koszorúvetés által adá tettségének félreismerhetlen jelét. Foltényi (Colonius)

és Sztupa (Claudius) játékától sem tagadható meg az elismerés nyilatkozata, ugyszintén Priellétől (Horatio) Zölditől, kik önmagokat igyekeztek felülmulni. Hökéné asszonyság szintén fellépett ezuttal a vendégművész iránti tiszteletből Ophelia szerepében, melyáltal művészi képességének újabb bizonyítványt adá a közönség előtt.

Debreczeni hirharang.

* Az október 2-kán tartott közgyűlésben felolvasatván Duncombe Tamásnak Debreczen képviselőtestületéhez intézett levele, oly lelkesedéssel fogadtatott az, hogy az Európaszerte tisztelt férfit illető hangos éljenzésben tört a közgyűlés ki. Ugyan ezalkalommal olvastatott a m. kir. helytartótanácsnak a honvédség-egylet feloszlását követelő levele. Midőn a közgyűlés e levelet annak rendszerint félretétetni rendelé, egyszersmind az ily alkotmányellenes eljárás feletti keserűséget kívánta jegyzőkönyvébe lefektetni. Hasonló határozatot hozott a közgyűlés a helytartóság által leküldött s „Igazolási jegy” czim alatt az osztrák birodalomban szokásba hozandó bélyegzett utlevélnek meghozatalára való felhívás, illetőleg tukmálás miatt. Eszerint a végzés az lett, hogy az útlevelek jövőre is a városkapitányi hivatal útján a régi alkotmányos módon fognak eszközöltetni.

* A mult hó 11-kén tartott közgyűlés határozata szerint értesítettik Debreczen város közönsége, miszerint az őszi és téli legeltetés ideje közelgetvén, a város erdőségeiben (a Nagyerdő, Apafa, Monostor és savóskuti erdők kivételével) a szarvasmarhák és sertések legeltetése f. évi október 10-kétől fogva megengedtetik, a szarvasmarhát illetőleg díjmentesen, míg a sertésektől darabonként 10 uj kr. legeltetési díj befizetése mellett. A legeltetési díj a városgazdai hivatalnál előre lefizetendő s a befizetést igazoló paléta, azon erdősnek, kinek járásán a gazda jószágát legeltetni fogja, bemutatandó.

A juhok legeltetése november 12-től jövő márczius 12-kéig díjmentesen megengedtetik. — Azok,

kik az említett határidő előtt, vagy a városgazdai hivatalnál kiadandó paléta nélkül, jószágukat legeltetés végett az erdőségekbe hajtánák, vagy sertéseik valódi számát be nem jelentenék, a legelőbér háromszoros összegére fognak büntettetni. E legeltetési jog haszonélvezete azonban, csak házzal, továbbá tanyával vagy kaszálóval bíró lakosoknak engedtetik meg.

* A f. év szeptember havában tartott közgyűlési határozat nyomán tudomására juttatik a lakosoknak, miszerint a magánosok által tétetendő építkezéseket illetőleg, az utcaszépitési, tűzrendőri, egészségügyi s életbiztonsági tekintetből, ujépitést kezdeni, vagy a meglevő épületen nagyobb szerű változtatást tenni mindaddig nem szabad, míg az építkezni kívánó a tervet az építőmester által aláírva s a tanácsnak két példányban folyamodványához csatolva be nem mutatja s míg arra a tanács írásbeli engedélyt nem ad. Ellenkező esetben mind az építető, mind az építőmester a szépitészeti pénztár javára 20-tól 100 forintig büntettetnék; ha pedig az épület veszélyesnek mutatkoznék, az építető s építőmester költségére le fog bontatni.

* A debreczeni kerti szüretök következő napokon fognak tartatni:

Okt. 9 — 10-kén Homok, — Téglás, — Széchenyi, — Csapó, — Túrás- és Csige-kertek.

Okt. 11 — 12-kén Uj, — Sexta, — Vén, — Posta, — Varga, — Séta-kertek.

Októb. 14 — 15-kén Hatvanutczai, — Köntös, — Tóczós, — Boldogfalvai kertek.

Adjon isten jövőre bővebb szüretet kedves polgártársaimnak, mint ez a mostani!

1861. Okt. 1-jén tartatott hetivásári árjegyzék.

Középár: 1 Pozsonyi mérő tiszta buza 4 f. 15 kr. — Kétszeres 3 f. 25 kr. — Rozs 2 f. 70 kr. — Árpa 1 f. 75 kr. — Zab 1 f. 25 kr. — Tengeri 3 f. 50 kr. — Köles 2 f. 80 kr. — Kása 5 f. 20 kr. — Egy mázsa szalonna 34 for. 50 kr. — Egy font marhahus 18 kr. — Egy font sertéshus 18 kr. ujpénzben.



Ára 8 Kr.

Debreczen 1861. Nyomatott a város könyvnyomdájában.